

6. Про віртуальні активи: Закон України 07.02.2022 № 2074-IX. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2023. № 15, ст. 51. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>

7. Гулейков І.Ю. Співвідношення цифрового та віртуального активу. *Scientific Collection «InterConf+»*. 2024. С. 210–215. URL: [10.51582/interconf.19-20.07.2024.019](https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.07.2024.019)

8. Некрасов В. Розробник штучного інтелекту Родні Брукс: як 5G дозволить ШІ впливати на демографію і клімат. *Економічна правда*. 2019. URL: <https://epravda.com.ua/publications/2019/05/10/647656/>

9. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. №№ 40–44, ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

10. Про платіжні послуги : Закон України від 30 червня 2021 р. № 1591-IX. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2023. № 10–11, ст. 26. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-550-4-65>

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЕМ ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ, БОЄПРИПАСАМИ ТА ВИБУХОВИМИ РЕЧОВИНАМИ

Армашель К. О.

*студентка 2 курсу факультету прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції)*

*Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Збройна агресія РФ у 2014 році та ескалація воєнних дій у 2022 році негативним чином вплинула на усі сфери життя вітчизняного суспільства. Як наслідок – складне економічне становище держави та громадян, підвищення рівня криміногенної обстановки, на що, у тому числі, вплинуло й зростанням незаконного обігу вогнепальної зброї та боєприпасів. Однією із причин цього є неналежний контроль за військовослужбовцями як в умовах бойових дій, так і в пунктах постійної дислокації військових частин та підрозділів, внаслідок чого почастишали випадки вчинення злочинів, передбачених статтею 410 Кримінального кодексу України, а саме незаконне заволодіння

військовослужбовцем вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами [1].

З огляду на вищезазначене можна дійти висновку про необхідність удосконалення та розробки методичних рекомендацій з розслідування незаконного заволодіння військовослужбовцем вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами. Серед причин низької якості розслідування кримінальних проваджень вказаного виду кримінальних правопорушень можна, на нашу думку, назвати наступні:

– висока латентність даного злочину через відсутність належного контролю за витратами військового майна Міністерством оборони України;

– несвоєчасне, недосконале й недостатнє проведення невідкладних слідчих дій та організаційних заходів на початковому етапі розслідування даного злочину, починаючи з огляду місця подію та допиту свідків;

– розгалужена, недостатньо збалансована система правоохоронних органів з низьким рівнем взаємодії між ними;

– складні безпекові умови виявлення та розслідування зазначеного виду кримінальних правопорушень.

Також у зв'язку зі швидким і не завжди системним реформуванням правоохоронних органів виникла інша проблема, а саме низький професіоналізм і недостатня підготовка слідчих і працівників оперативних підрозділів, яким доводиться працювати у складних та небезпечних умовах.

Після внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань додаткові відомості щодо кримінального правопорушення отримуються шляхом проведення слідчих дій та оперативно-розшукових заходів, зокрема: огляду місця події; встановлення особи злочинця (військовослужбовця) та місця його перебування; виявлення очевидців й свідків злочину; проведення допитів відповідних категорій осіб.

На початковому етапі організації розслідування незаконного заволодіння військовослужбовцем зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами поряд із передбаченими у статті 91 Кримінально процесуального кодексу України обставинами потрібно встановити додаткові обставини, зокрема:

1) чи мало місце незаконне заволодіння військовослужбовцем зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами;

2) можливість інсценування злочину;

3) специфіка механізму злочину (особливості підготовки, вчинення та приховування злочинного діяння);

4) обстановка злочинної події (місце, час й умови);

- 5) відомості, що характеризують особу злочинця (військово-службовця);
- 6) наявність у військовослужбовця співучасників злочину;
- 7) причини й умови, що сприяли учиненню злочину;
- 8) реальні збитки (наслідки) незаконного заволодіння зброєю;
- 9) обставини, що впливають на ступінь й характер відповідальності військовослужбовця [2].

Методика розслідування окремого виду злочинів має низку взаємопов'язаних елементів. Одним із найбільш відомих та важливих серед них є типові слідчі ситуації. Значення цієї наукової категорії не можна переоцінити, адже вона структурує та алгоритмізує весь процес розслідування.

Початковий етап є основним для моделювання типових слідчих ситуацій. З наукових робіт за даною тематикою слід відзначити працю С.П. Мельниченка, який виокремлює такі слідчі ситуації початкового етапу розслідування незаконного переміщення вогнепальної зброї:

- 1) виявлено вогнепальну зброю під час незаконного переміщення із використанням транспортного засобу (автомобіля, потягу, річкового судна, літака та ін.), шляхом поштових відправлень, але осіб, підозрюваних у вчиненні злочину (кур'єра), не затримано або не встановлено;

- 2) затримано особу (осіб), яка (які) незаконно переміщувала(-ли) вогнепальну зброю із використанням транспортного засобу (автомобіля, потягу, річкового судна, літака та ін.) шляхом поштових відправлень;

- 3) затримано особу, яка незаконно переміщувала вогнепальну зброю особисто при собі без використання будь яких засобів пересування (носіння);

- 4) у процесі проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування інших злочинів отримано інформацію про незаконне переміщення вогнепальної зброї, яке вже відбулося;

- 5) у процесі проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування інших злочинів отримано інформацію про незаконне переміщення вогнепальної зброї особою (групою осіб), яке відбудеться чи періодично відбувається, або особу чи групу осіб, які періодично вчиняють зазначені діяння шляхом незаконного носіння вогнепальної зброї;

- 6) виявлено об'єкти та речі, які свідчать про вже вчинене переміщення вогнепальної зброї (упаковки, коробки, контейнери, цинкові ящики, коробки, обгортки, підземні тунелі для переправлення, дистанційно керовані літаючі та плаваючі засоби або їх частини та ін.) [3, с. 170].

На підставі узагальнення праць вчених та аналізу судової практики можна виділити наступні типові слідчі ситуації подальшого етапу розслідування:

1. Військовослужбовцю повідомлено про підозру, він надає правдиві свідчення, доказової бази достатньо для направлення кримінального провадження до суду.

2. Військовослужбовцю повідомлено про підозру, він відмовляється або надає неправдиві свідчення, доказової бази достатньо для направлення провадження до суду.

3. Військовослужбовцю повідомлено про підозру, він відмовляється або надає неправдиві свідчення, доказової бази недостатньо для направлення провадження до суду.

4. Військовослужбовцю повідомлено про підозру, але не встановлено чи не затримано співучасників злочину, доказової бази недостатньо для направлення провадження до суду.

5. Не встановлено осіб, яким можна повідомити про підозру.

Виділення типових слідчих ситуацій початкового та подальшого етапів розслідування має на меті вибір оптимального алгоритму здійснення розслідування та досягнення мети кримінального провадження.

Література:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17

3. Мельниченко С. П. Криміналістична характеристика та особливості розслідування незаконного переміщення вогнепальної зброї : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09. Дніпро, 2016. 223 с.